

การถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ Executive Functions (EF) กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

Lesson-based study on Executive Functions (EF) learning management: case study of Phromcharoen School, Amphoe Phu Sing, Sisaket province

อรพร ทับทิมศรี¹, ประสาท เนืองเฉลิม²
Orraporn Tubtimsri¹, Prasart Nuangchalerm²

Received: 22 November 2020 ; Revised: 24 December 2020 ; Accepted: 5 February 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ Executive Functions โรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน/บุคลากรการศึกษา/ครูที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน 2) สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้ Executive Functions ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและกระบวนการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และประเด็นแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนใช้กระบวนการติดตามการดำเนินงานด้วยการสร้างเครือข่ายชุมชนทางวิชาชีพครูระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมที่หลากหลายมาพัฒนา

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

ซึ่งโรงเรียนได้สรุปองค์ความรู้เป็นสารสนเทศและเผยแพร่ทั้งในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์

คำสำคัญ: การถอดบทเรียน, การจัดการเรียนรู้, Executive Functions

Abstract

This study aims to explore lesson-based study on the executive functions learning management in a case study of Baan Phromcharoen school, Amphoe Phusing, Changwat Sisaket. Key informants consisted of school administrator, 9 teachers and 10 parents. A questionnaire was employed for data collection through in-depth interview and a focus group. Data analysis used content analysis and descriptive data analysis. The results revealed that the school had professional learning community as vital process. School practices were summarized and published into public information in both printed and online media.

Keywords: lesson study, learning management, Executive Functions

บทนำ

สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2552-256) แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็ก

ปฐมวัย (พ.ศ.2560-2564) นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตรสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถาน

ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานตามจุดหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาประเทศต้องควบคู่กับการพัฒนามนุษย์ ซึ่งการพัฒนามนุษย์มีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อให้บุคคลนั้นมีศักยภาพ สามารถประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองได้ มีการเกื้อหนุนดูแลผู้อื่น การพัฒนามนุษย์เป็นการพัฒนาคน ให้มีความรู้ มีสมรรถนะ มีความสามารถและส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 46 ; ราชบัณฑิตยสถาน, 2555: 430 ; ชูตินาฏ วงศ์สุบรรณ, 2558: 18)

กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีการพัฒนาเตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนไม่สนใจอย่างจริงจังและมีสมาธิการเรียนรู้ได้ในระยะน้อยนิด จึงไม่เกิดความคิดรวบยอดที่นำไปสู่การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นับเป็นรูปแบบ

หนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถสร้างความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ Executive Functions การทำงานของสมองส่วนหน้า ทำหน้าที่เกี่ยวกับทักษะการคิดเพื่อให้ชีวิตสำเร็จ (Hofmann *et al.*, 2012 ; Diamdond, 2013 ; Dohle *et al.* 2018) ซึ่งประกอบด้วยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ทักษะพื้นฐาน ทักษะปฏิบัติ ทักษะกำกับตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ทักษะย่อย ได้แก่ ทักษะความจำที่นำมาใช้งาน (Working Memory) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Shift Cognitive Flexibility) ทักษะการใส่ใจจดจ่อ (Focus) ทักษะการควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) ทักษะการประเมินตัวเอง (Self-Monitoring) ทักษะการริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) ทักษะการวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) และทักษะการมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence) ซึ่งเป็นทักษะที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

โรงเรียนบ้านพรหมเจริญ เป็นสถานศึกษาที่ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2561 ขึ้น โดยกำหนดเวลาเรียน โครงสร้างการจัดประสบการณ์ แหล่งเรียนรู้ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน นวัตกรรมและสภาพท้องถิ่น เป้าหมายสำคัญคือเด็กปฐมวัยมีสภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และที่สำคัญโรงเรียนบ้านพรหมเจริญได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ Executive Functions (EF) ของเด็กปฐมวัยมาเป็นเวลาหลายปี จึงทำให้ทางโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Executive Functions (EF) เหมาะแก่การถอดบทเรียนเพื่อนำมาต่อยอดขยายผลเป็นองค์ความรู้เผยแพร่ออกสู่โรงเรียนอื่นๆ ต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนบ้านพรหมเจริญ เพื่อทราบผลกระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้เกิด Executive Functions (EF) และนำ

ผลของการถอดบทเรียนดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลในการทำงานเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดทิศทางการพัฒนาต่อยอดให้กับโรงเรียนที่สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อถอดบทเรียนกระบวนการจัดการเรียนรู้ Executive Functions (EF) ในโรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน โดยมีเงื่อนไขในการคัดเลือกดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องได้เป็นผู้กำหนดนโยบายเพื่อจัดการเรียนรู้นักเรียนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ โดยใช้รูปแบบ Executive Functions (EF) ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีการศึกษา

1.2 ครูผู้สอน ต้องมีวิทยฐานะตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไป และต้องเคยสอนในระดับปฐมวัย โดยใช้รูปแบบ Executive Functions (EF) มาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

1.3 ผู้ปกครอง ต้องเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนในระดับปฐมวัยในปีการศึกษาที่ผ่านมา

1.4 ผู้นำชุมชน ต้องเป็นกรรมการสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชนและต้องเคยได้ร่วมประชุมรับทราบหรือร่วมกิจกรรมจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนระดับโดยใช้รูปแบบ Executive Functions (EF) มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง

จากเงื่อนไขข้างต้น ผลการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ได้จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการ และฝ่ายวิชาการโรงเรียน รวมจำนวน 2 คน

2. ครูผู้สอนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน

3. ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วม จำนวน 3 คน

4. ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 กระบวนการติดตามการใช้รูปแบบ

2.2 กระบวนการได้มาถึงวิธีปฏิบัติที่ดี

2.3 กระบวนการบริหารจัดการรูปแบบ

2.4 กระบวนการในการขยายผลรูปแบบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1. แบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Executive Functions (EF) ลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi structured Interview) 2. แบบบันทึกสนทนากลุ่ม(Focus Group)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structured Interview)

ผู้วิจัย ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยศึกษาทฤษฎีแนวคิด จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Executive Functions

(EF) ได้ครอบ 3 ด้านคือ ทักษะพื้นฐาน ทักษะกำกับตนเอง และทักษะปฏิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ทักษะย่อย ได้แก่ ทักษะความจำที่นำมาใช้งาน (Working Memory) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Shift Cognitive Flexibility) ทักษะการใส่ใจจดจ่อ (Focus) ทักษะการควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) ทักษะการประเมินตัวเอง (Self-Monitoring) ทักษะการริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) ทักษะการวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) และทักษะการมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence) เป็นขอบเขตของเนื้อหา แล้วนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ เสร็จแล้วนำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน แล้วนำมาดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ตามวิธีของโรวินอลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinalli and Hambleton) (สมนึก ภัททิยธนี, 2549: 166-167) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า IOC

ระหว่าง 0.60-1.00 หมายความว่าคำถามทุกข้อมี ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานวิจัยสามารถนำไปใช้ได้

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้วิจัย ใช้กรอบเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Executive Functions (EF) ได้ครอบ 3 ด้านคือ ทักษะพื้นฐาน ทักษะกำกับตนเอง และทักษะปฏิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ทักษะย่อย ได้แก่ ทักษะความจำที่นำมาใช้งาน (Working Memory) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Shift Cognitive Flexibility) ทักษะการใส่ใจจดจ่อ (Focus) ทักษะการควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) ทักษะการประเมินตัวเอง (Self-Monitoring) ทักษะการริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) ทักษะการวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) และทักษะการมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence) เป็นขอบเขตของเนื้อหา แล้วนำมาสร้างคำถาม

ในแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เสร็จแล้วนำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ตามวิธีของโรวิเนลลีและแอมเลิลตัน (Rovinalli and Hambleton) (สมนึก ภัททิยธน์, 2549: 166-167) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าแบบบันทึกการสนทนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 หมายความว่า ประเด็นคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับกรอบของเนื้อหาที่ต้องการเก็บข้อมูล สามารถนำไปใช้ได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการเชิงคุณภาพ โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนา (Descriptive Research) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การถอดบทเรียนการ

จัดการเรียนรู้ Executive Functions (EF)

กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ” สรุปผลได้ดังนี้

1. กระบวนการติดตามการใช้รูปแบบ Executive Functions (EF) ของโรงเรียนได้มีการใช้กระบวนการติดตามการใช้รูปแบบด้วยกระบวนการ PLC หรือการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างผู้อำนวยการ ครู และผู้ปกครอง อยู่เสมอ โดยจัดให้มีการบวนการ PLC ครูสัปดาห์ละ 2 ครั้ง และ PLC ผู้ปกครองภาคเรียนละ 2 ครั้ง โดยมีขั้นตอน PLC ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การระดมความคิดเพื่อนำเสนอวิธีแก้ปัญหา การทดลองใช้วิธีแก้ปัญหา และการสรุปผลวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ได้สะท้อนและมีการเสนอแนะปรับปรุงระหว่างการทำเนิการเรียนการสอนทำให้การจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาแก้ไขข้อปัญหาที่อาจเกิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ Executive Functions (EF) ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย และนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC ของโครงการงอกนอกกะลาของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา นวัตกรรมที่ครูใช้จัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เน้นนวัตกรรมที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ Executive Functions (EF)

3. กระบวนการในการบริหารจัดการการเรียนรู้ Executive Functions (EF) มีการดำเนินการตามแผนงานการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อันนำไปสู่ความสำเร็จทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดให้มีหลักสูตรโรงเรียนที่มีครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยเน้นการเรียนรู้ที่เกิด Executive Functions (EF) ในเด็กปฐมวัย และสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและบริหารทรัพยากรบุคคล ให้มีครูผู้สอนที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมตลอดจนจัดให้มีเทคโนโลยีที่เพียงพอและเหมาะสม และยังจัดให้

มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 2) บทบาทของผู้สอนปฐมวัย มีหน้าที่สำคัญในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้าน Executive Functions (EF) เด็กปฐมวัย อย่างสมดุลเต็มศักยภาพ สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย ตลอดจนประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก 3) บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย เน้นมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ กำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กพร้อมกับผู้สอนและเด็ก ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ อบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษา และ 4) บทบาทของชุมชน/ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา เป็นศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. กระบวนการในการขยายผลการเรียนรู้ Executive Functions (EF) โรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการสรุปองค์ความรู้เป็นสารสนเทศข้อมูลเป็นรูปเล่ม และจัดเป็นนิทรรศการเผยแพร่ที่กระดานประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน โดยสังเคราะห์เป็นชุดความรู้เป็นรูปเล่มรายงานสามารถเผยแพร่ ถ่ายทอดไปยังกลุ่มอื่นๆ อีกทั้งทางโรงเรียนได้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านทางเว็บไซต์ <http://tiny.cc/tyt4tz>

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ

และควรแก่การนำมาอภิปรายผล โดยนำเสนอทั้ง 4

ประเด็นที่ค้นพบ โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. กระบวนการติดตามการใช้รูปแบบ Executive Functions (EF) ของโรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการใช้กระบวนการติดตามการใช้รูปแบบด้วยกระบวนการ PLC หรือการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างผู้อำนวยการ ครู และผู้ปกครองอยู่เสมอ โดยจัดให้มีการบวนการ PLC ครูสัปดาห์ละ 2 ครั้ง และ PLC ผู้ปกครองภาคเรียนละ 2 ครั้ง โดยมีขั้นตอน PLC ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ระบุปัญหา ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ขั้นตอนที่ 3 ระดมความคิด เพื่อนำเสนอวิธีแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้วิธีแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลวิธีการแก้ปัญห การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองได้สะท้อนและมีการเสนอแนะปรับปรุงระหว่างการทำเนินการเรียนการสอนทำให้การจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาแก้ไข

ข้อปัญหาที่อาจเกิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นิพนพิทา กุลชิต และ ประสาท เนื่องเฉลิม, 2562) ผลการถอดบทเรียนข้างต้นพบว่า กระบวนการ PLC มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการใช้ในการติดตามรูปแบบของการใช้ Executive Functions (EF) ให้เกิดผลสำเร็จแก่ผู้เรียนเพราะกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือที่เรียกว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำหน้าที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องจากการประชุมอภิปรายการปฏิบัติงานและรายงานผล พร้อมทั้งระบุปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเป็นปัจจุบันจึงสามารถเสนอแนะ แนะนำวิธีแก้ไขได้อย่างทันท่วงที ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ Executive Functions (EF) ของโรงเรียนสามารถดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สุภาวดี จันทร์ดิษฐ์, 2562)

2. การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ Executive Functions (EF) โรงเรียนบ้านพรหมเจริญได้ออกแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย และนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC ของโครงการนอกนอกกะลาของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา นวัตกรรมที่ครูใช้จัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยทางโรงเรียนบ้านพรหมเจริญได้เน้นนวัตกรรมที่จะทำให้เกิด การเรียนรู้รูปแบบ Executive Functions (EF) ในเด็กปฐมวัยได้แก่นวัตกรรมจิตศึกษา และนวัตกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ Problem-based Learning: PBL จากสรุปผลการถอดบทเรียนข้างต้นพบว่าการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ Executive Functions (EF) ของโรงเรียนบ้านพรหมเจริญได้มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย และนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC ของโครงการนอกนอกกะลาของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ซึ่งเป็นต้นแบบที่มีการปฏิบัติมา ยาวนานจนประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังมีการพัฒนาปรับปรุงจนมีแบบแผนการปฏิบัติได้อย่างชัดเจนทำให้โรงเรียนบ้านพรหมเจริญที่

ได้นำแบบแผนมาปรับใช้สามารถ ออกแบบการปฏิบัติงานให้ผู้ที่นำไปปฏิบัติสามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนสาปปลายมาศพัฒนาที่ในทุกเช้า เด็กๆ จะได้ทำกิจกรรมจิตศึกษา เป็นการพัฒนาปัญญาจากภายใน เพื่อสร้างการตระหนักรู้ของเด็กให้ตื่นด้วยการฝึกสติ ฝึกใคร่ครวญให้รู้ตัวเท่าทันอารมณ์ ควบคุมตัวเองได้ เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง และน้อมนำสิ่งที่ดีงามเข้าไปสู่จิตใต้สำนึกจากนั้นในช่วงบ่าย เด็กๆ จะได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการ PBL หรือ Problem Based Learning เพื่อเสริมสร้างปัญญาภายนอก ให้เด็กรู้จักตั้งคำถามและแก้ปัญหาในหัวข้อที่ตัวเองสนใจหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องชุมชน PBL เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บูรณาการหลากหลายศาสตร์วิชาเข้าด้วยกัน อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติ และการเรียนรู้ของสมอง ซึ่งจะทำให้เด็กเชื่อมโยงความรู้อันมีชีวิตจริงได้ (ฤทธิไกร ไชยงาม และคณะ, 2563)

3. กระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ Executive Functions (EF) มีการดำเนินการตามแผน

งาน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่อันนำไปสู่ความสำเร็จทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดให้มีหลักสูตรโรงเรียนที่มีครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยเน้นการการเรียนรู้ที่เกิดทักษะการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย และสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น และบริหารทรัพยากรบุคคล ให้มีครูผู้สอนที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมตลอดจนจัดให้มีเทคโนโลยีที่เพียงพอและเหมาะสม และยังจัดให้มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 2) บทบาทของผู้สอนปฐมวัย มีหน้าที่สำคัญในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย ตลอดจนประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก 3) บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

เด็กปฐมวัย นั้นมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ กำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอนและเด็กส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก และในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ 4) บทบาทของชุมชน/ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา เป็นศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผลการถอดบทเรียนข้างต้นพบว่ากระบวนการในการบริหารจัดการรูปแบบ Executive Functions (EF) โรงเรียนบ้านพรหมเจริญ ได้แบ่งการบริการจัดการออกเป็น 4

ส่วน คือ 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 2) บทบาทของผู้สอนปฐมวัย 3) บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย และ 4) บทบาทของชุมชน/ท้องถิ่น ปรากฏว่าทั้ง 4 ส่วนนี้มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ Executive Functions (EF) ของเด็กปฐมวัยที่แตกต่างกันออกไปตามบทบาทและบริบทของแต่ละส่วน แต่เนื่องด้วยในทุกส่วนได้มีการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์สอดคล้องและสัมพันธ์กันทั้งที่บ้าน โรงเรียนและชุมชน จึงส่งผลให้การเรียนรู้รูปแบบ Executive Functions (EF) ของผู้เรียนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ (เขาวพา เดชะคุปต์. 2542)

4. กระบวนการในการขยายผลรูปแบบ Executive Functions (EF) โรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ได้มีการสรุปองค์ความรู้เป็นสารสนเทศข้อมูลเป็นรูปเล่ม และจัดเป็นนิทรรศการเผยแพร่ที่กระดานประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน โดยสังเคราะห์เป็นชุดความรู้เป็นรูปเล่มรายงานสามารถเผยแพร่ถ่ายทอดไปยังกลุ่มอื่นๆ อีกทั้งทางโรงเรียนได้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านทางเว็บไซต์

<http://tiny.cc/tyt4tz> จากสรุปผลการถอดบทเรียนข้างต้นพบว่าโรงเรียนมีการขยายผลรูปแบบ Executive Functions (EF) ที่หลากหลายทั้งที่เป็นสารสนเทศที่โรงเรียนอย่างเป็นทางการเป็นระบบเป็นรูปเล่มแยกเป็นหมวดหมู่มีการรายงานวิเคราะห์การปฏิบัติงานที่มีความละเอียดครอบคลุม สามารถนำมาศึกษาด้วยตนเองได้ อีกทั้งทางโรงเรียนยังได้มีการจัดกิจกรรมขยายผลให้ความรู้เผยแพร่ให้กับผู้ปกครอง ชุมชนและบุคคลทั่วไปได้ทราบโดยการจัดนิทรรศการทุกภาคเรียน และที่สำคัญทางโรงเรียนยังได้มีการจัดการขยายผลให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบ Executive Functions (EF) ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและตลอดเวลาผ่านทางเว็บไซต์ข้างต้น จากการขยายผลที่หลากหลายรูปแบบ ทำให้มีผู้เข้าถึงรูปแบบ Executive Functions (EF) จากทางโรงเรียนได้อย่างหลากหลายช่องทางจึงทำให้โรงเรียนบ้านพรหมเจริญเป็นอีกโรงเรียนหนึ่งที่มีการนำรูปแบบ Executive Functions (EF) มาขยายผลได้เป็นอย่างดี การขยายผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูต้นแบบ ช่วยให้ครูต้นแบบมีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะ

ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น (สรุขชัย ศรีคะณีย์. 2552)

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่าการถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ Executive Functions (EF) กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ สามารถนำบทเรียนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Executive Functions (EF) ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับเด็กปฐมวัยอย่างกว้างขวาง ดังนั้นจึงเสนอแนะให้มีการขยายผลไปยังโรงเรียนต่าง ๆ สร้างกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้มีการขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่ายได้นำนวัตกรรมไปใช้ทั้งโรงเรียนและสถานศึกษาอื่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากบทเรียนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Executive Functions (EF) ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำนักเรียนในโรงเรียนบ้านพรหมเจริญ อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ เพียงกลุ่มเดียวเป็นกลุ่มทดลอง เพื่อให้ผลของการศึกษามีความชัดเจนและยืนยันข้อค้นพบมากขึ้น จึงควรนำบทเรียน

การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Executive Functions (EF) ไปทดลองใช้กับโรงเรียนเพื่อเป็นการเปรียบเทียบผล

2. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการไม่ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็น

ผู้มีส่วนได้เรียน (Stakeholder) โดยรวม จึงควรศึกษาความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Executive Functions (EF) เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมด

เอกสารอ้างอิง

ชุดินาฎ วงศ์สุบรรณ. (2558). *ทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2559 http://www.strategypolice.com/webdatas/download/dl_63.pdf.

นิพนพิทา กุลชิต ประสาท เนิ่องเฉลิม. (2562). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู. *วารสารสาระคาม*. 10(1): 49-57.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

สมนึก ภัททิยธนี. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวมปี 2554 ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ 2555*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2559 <http://www.nesdb.go.th>.

สุภาวดี จันทร์ดิษฐ์. (2562). *การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC โรงเรียนบ้านดงมัน อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุรัชย์ ศรีคะณย์. (2552). *การพัฒนาบุคลากรในการขยายผลการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนประถมศึกษาร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย*.
กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- ฤทธิไกร ไชยงาม เพ็ญศรี ใจกล้า สุกัญญา มะลิวัลย์ มยุรา สุภารี. (2563). การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ 3PBL. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 14(1): 7-17.
- Diamond, A. (2013). Executive functions. *Annual review of psychology*. 64: 135-168.
- Dohle, S., Diel, K., & Hofmann, W. (2018). Executive functions and the self-regulation of eating behavior: A review. *Appetite*. 124: 4-9.
- Hofmann, W., Schmeichel, B.J., & Baddeley, A.D. (2012). Executive functions and self-regulation. *Trends in cognitive sciences*. 16(3): 174-180.